

Horváth Kinga

...legjobb lenne, ha beadnám ezt a naplót, de hogy tömörítsem össze egy A5-ös oldalba? Gyermeknaplók elemzése a 2020-as év magyarországi karantén élményeiről

Tanulmányomban a 21. századi naplóírás-önéletírás kutatásának a problémakörét szeretném körbejárni, a koronavírus alatt született iskolásnaplók példáin keresztül, folklorisztikai módszereknél maradva, a szövegeket és a szövegek szövegkörnyezetét vizsgálva. Az írásom első felében az újonnan elérhetővé vált levéltári anyagokra, mint a néprajztudomány által úgymond bejáratottabb, közhasználatúbb forrásaira támaszkodom, míg a második felében az online források értelmezhetőségének és vizsgálatának a lehetőségeit szeretném vázolni.

„Írjon Ön is történelmet a koronavírus idején!”

2020. március 11-én a magyar kormány a koronavírus gyors terjedésére való tekintettel veszélyhelyzetet hirdetett (*Magyar Közlöny* 2020: 1354), melynek következtében kijárási korlátozások léptek életbe. Bezártak a nevelési-, és oktatási intézmények, illetve otthoni online/távoktatásra álltak át az iskolák, egyetemek és többek között leállt a kulturális és szórakoztató ipar is a vendéglátó szektor pedig jelentősen újjáalakult (házhoz rendelés, elvitelre való berendezkedés, kültéri fogyasztás stb.) Az emberek nagy része a négy fal közé szorult. Az ismerősökkel, barátokkal és a családdal való kapcsolattartás még jobban áthelyeződött az online térbe. A megszorítások különböző szakaszokban különböző fokozaton történtek, az általam vizsgált időszakban készült szövegek az eddig (azaz most 2021 októberig) a legszigorúbb intézményi működés, és társas kapcsolatok korlátozásának szakasza volt a parlamenti dekrétumokkal való kormányzástól a idősök otthona, szociális intézmények szigorú látogatási tilalmáig, az élelmiszerboltokban vásárlás korosztályhoz kötött időszáv meghatározásáról az este nyolc óra utáni teljes kijárási tilalomig.

Ezért a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára (MNL OL) 2020. május 8-án felhívást tett közzé a honlapján, hogy a koronavírus alatti időszakban készült feljegyzéseket, naplókat és beszámolókat küldjék be a levéltár számára, hogy az

utókor számára kutathatóvá váljon ez a rendkívüli időszak hatásai az egyénre, a társadalomra, az oktatásra, a szórakozásra és a mindennapi életre.¹ A felhívásra eddig összesen hét irat érkezett be, amiből összesen öt iratot tervez az MNL OL állományba venni. Az öt iratból jelenleg még csak három kutatható, amelyek az alsó tagozatos kisiskolások beszámolóí a koronavírus-járvány első hulláma alatti karantén helyzetről.² Noha a felhívás a teljes lakosságnak szólt, de csupán a kisiskolás házfeladat jellegű naplók érhetőek el egyelőre. A szövegek mennyisége és származása nyilván számos társadalomtudományi szempontból releváns kérdést felvet.

A három kisiskolás napló egy házi feladat eredménye, azaz „utasításra” naplót kellett vezetniük a diákoknak *Négy fal között – bezártságban* címmel. A naplókat végül a tanítónő küldte el a MNL OL számára. A naplóírás mint iskolai feladat a koronavírus ideje alatt (is) hasznos forrás a társadalomtudományok, így a néprajztudomány számára is, hiszen minden tanuló ugyanabban az időintervallumban és történelmi esemény közepette írja, ezáltal egyfajta írószövetséggé formálódhatnak, akik egyéni és közösségi tapasztalataikat fogalmazzák meg az iskolában és otthon az őket ért élményekkel, történésekkel és problémákkal kapcsolatban (Gruwell 2007).

A beszámolóik rövidsége – a három napló hosszúsága összesen hét oldal – és szerkezeti struktúrája megkérdőjelezi a naplóként való definiálását, de az iskolai tanév-szerkezet, a feladat ütemezése miatt rugalmasabban kezelem a meghatározást, hiszen itt egy meghatározott rövid időintervallumon rövid belül, egy adott szakaszon keresztül írták a tanulók. Ám mivel ők maguk ezt így nevezték, így továbbra is naplóként hivatkozom a kéziratokra, hiszen annak szánták a diákok. A naplók 2020. márciusa és júniusa között, tehát az első hullám alatt íródtak. Szerzőik – két lány és egy fiú – ebben az időszakban ugyanazon általános iskola negyedik osztályát végezték egy vidéki intézményben. A kéziratokat természetesen forráskritikával kezelem, hiszen az iskolai feladat előír, inspirációt ad, korlátoz, szabályoz, motivál és oktató nevelő szándékkal voltaképpen „cenzúrázhat” is. Ami biztos, hogy a gyerekek a feladatot a tanári szemnek szánták és az is feltételezhető, hogy mivel általános iskolásokról beszélünk, a szülő is ellenőrizte a naplókat az elküldés előtt, akikre így tekinthetünk szerkesztőként is. Éppen ezt támasztja alá, hogy nem véletlenül, a beszámolóik struktúrája is hasonló, mintha előre megadott konkrét szempontokra lennének építve. Két napló szinte összefoglalás-szerűen reflektál 2020 március – június közötti időszakra, míg a harmadik napló heti bontásban, röviden összefoglalja a heti eseményeket, történéseket és a szerző gondolatait, úgy tűnhet, hogy ott alacsonyabb volt a szülői ellenőrzés szintje, hiszen jobban megjelenik abban a mindennapi élet töredékei.

Bár osztálytársak írták ugyan ezeket a szövegeket, nem olvasható ki a naplókából, hogy megbeszélték volna az eseményeket vagy az élményeiket. Ez magyarázható azzal is, hogy a pandémia alatti kapcsolattartás szűkebb, korlátozottabb volt, és ha

1 Forrás: https://mnl.gov.hu/mnl/ol/hirek/felhivas_0; utolsó letöltés: 2021.10.25.

2 Az információkat köszönöm dr. Schmidt Anikónak a MNL OL főlevéltárosának, gyűjtőköri referensének.

meg is találták a gyerekek az egymással való kommunikálás formáját, az nem valószínűsíthető, hogy az amúgy az a házi feladatról szólt. Az osztálytársak, az osztály, mint közösség nem igazán jelennek meg a naplókban. Viszont ettől függetlenül is hasonló struktúrában épülnek fel, illetve szinte megegyező narratív sémák jelennek meg a naplókban. Mindhárom napló a Covid19-re vagy a naplólírássra mint feladatra való reflektálással nyit:

„A véleményem a koronavírusról, az otthonmaradásról elég sokszínű. A tanító nénink javaslatára már az első héttől elkezdtük írni tapasztalatainkat, érzéseinket. Talán az volt a szándéka, hogy kiírjuk magunkból félelmeinket, érzéseinket. Most már tudom, hogy ez volt a fő ok, hogy leírjuk azt, amit soha nem tapasztaltunk!”³

A koronavírus megjelenése új, eddig nem tapasztalt stressz-forrásokkal járt, ami lerombolta az emberek álhírekkel szembeni immunitását (Patrikarakos 2020), és a folyamatos aggodás a járvány miatt információ-függővé tette az embereket (*infodémia*) és folyamatos témává vált az offline és online beszélgetésekben is, ami inkább rontott az emberek közérzetén, ami így nem a megnyugvást, hanem inkább a fokozódó szorongást, kontrollnélküliség érzését erősítette fel (Krekó–Hegedűs 2021: 244–245). Az tökéletesen kiolvasható a naplókban, hogy a naplók mögött lévő gyerekek-szerzők átvették a szülők szorongását, és a járvány téma a gyerekek között:

„Sajnos a vírus mindennap több és több embert fertőz meg. Ez számomra nagyon nyugtalanító! Egyre jobban félek és ez lelkileg nagyon megterhelő. A tanulással szerencsére elfoglalom magam és tudok valamit csinálni. Sokat beszélgettem a barátnőimmal és mindig nagyon megnyugtatónak. Egy-egy mást támogatjuk.”⁴

Egy-két szóválasztás miatt erőteljesebben feltételezhető a felnőtt, tanár, vagy a szülő, mint szerkesztő jelenléte a szövegben. Az előző idézetben több olyan mondatrész is szerepel, ami a gyerekek szókincsében ritkán szerepel: például ilyennek érzékelem a ‘nyugtalanító’ szó, ami helyett a gyerekek ebben a korban valószínűleg a ‘zavar’, ‘idegesítő’ kifejezéseket részesítenék előnyben, mert azok közelebb állnak a gyermeknyelvhez, ami érzelemdúsabb, ugyanakkor egyszerűbb. Hiába kezdi a megközelíteni apránként 7–14 évesek nyelvhasználata a felnőttekét (Gósy 1997), számomra diskurzusanalitikai szempontból szöveg szóhasználatában kérdéseket vet fel például a ‘lelkileg megterhelő’ kifejezés is.

A magyar nyilvános közbeszéd egyik fő visszatérő eleme a vírushelyzet-kommunikációban az idősek, azaz a 65 éven felüliek fokozott védelme. Ennek segítésére a

3 MNL-OL-R-385-102

4 MNL-OL-R-385-102

Magyar Kormány tájékoztatókat adott közre, amelyek olyan tanácsokat tartalmaztak, amikkel csökkenteni lehet a fertőzésveszélyt. Ennek az egyik fő pontja:

„Ha pl. valamely családtag (unoka, gyerek) a közelmúltban külföldi fertőzött területen járt vagy előfordulhat, hogy valaki olyannal érintkezett, aki fertőzött, most lehetőség szerint kerülje az érintkezést idősebb szüleiével, nagyszüleiével!”⁵

A szövegekben a koronavírus okán megszervezett Járványügyi Operatív Törzs által naponta ismételt tanácsnak a megtartására való törekvés folyamatosan visszaterő, visszaköszönő elem, ugyanakkor megfigyelhető ahogy a szövegek ezt a tanácsot vagy utasítást életszerűséghez alkalmazva az összes naplói ró gyermek és családja, hosszabb távon tarthatatlannak, betartathatatlannak írta le, azaz a konkrét történetekből az idősektől való úgynevezett szociális távolságtartás teljeskörű megfogadása a napló-szövegek tanúsága szerint drámai módon botlik meg.

„...ahol a mamám lakik, majd ablakból beszélgettünk vele. Ez elég sokáig eltartott, hogy így kibírtuk. Aztán egyik reggel a mamán ezt üzenté: »Én abba betegszem bele, hogy nem ölelhetem meg, főleg, hogy nem ők nem ölelnek meg, az unokáim! Nekem az gyógyulás, öröm, boldogsághormon, ha két puha kezükkel átölelnek! Szeretlek Mama szöveggel! 70 éves vagyok, mi vár még rám? Ezt veszi el tőlem ez a vírus? Meg a szabad mozgást! NEM FOGJA!« Azon a napon megleptük azzal, hogy meglátogattuk és apa becsukatta a szemét, én pedig maszkban megöleltem.”⁶

Valószínűnek tartom, hogy a médiában gyakran megjelenő „vigyázzunk az idősekre” felhívás miatt jelenik meg a nagymama a naplókban ennyire dominánsan, mellette csak az anya személye, aki még ennyire erőteljesen szerepel. Megfigyelhető hogy a történet nem megy szembe, azaz nem tudatosan, szándékosan szegi meg az előírást, hanem gyermeki érzelmi kontextusban a nemzeti járványügyi előírásnak az érzelmi terhét írja úgy le, hogy az szinkronban marad a kormány empatikus retorikai elemeket tartalmazó kommunikációs stratégiájával amely a kihirdetett veszélyhelyzetre való tekintettel megszorító-intézkedésekre kényszerül, azonban az Operatív Törzs egyik kulcsszövívője, mintegy az ország gondos édesanyja, nagymamája ezeket megértő, lélekhez szóló hangnemmél kezeli. Hasonlóképp a Kormányinfó több hasonló rendelkezése is megtalálható a naplókban, mint például a maszkviselés fontossága, a közösségi távolságtartás betartása és az alapos kézmosás fontossága.

5 Forrás: https://koronavirus.gov.hu/cikkek/felhivas-az-idosekhez-es-csaladtagjaikhoz;_utolsó_le_töltés:2021.10.29.

6 MNL-OL-R-385-104

A naplókban természetesen nem kikerülhető a digitális oktatás, az otthonról való tanulás, mint a szerzőket kifejezetten érintő változás. A pedagógusoknak – lényegében – egy hétvégjük volt márciusban megtervezni a távolléti oktatásnak a módszerét, tananyagát és a számonkérését. Ennek a rendeletnek a járványügyi előnye az volt, hogy minimalizálta a személyi kontaktusok számát (Czifra szerk. 2021: 18). A naplóíró kisdiákok véleménye egészen vegyes a digitális távoktatással kapcsolatban. Természetesen megjelenik a tanítók dicsérete, ami szintén kissé fenntartással kezelhető, hiszen az ellenkezőjét nem biztos, hogy leírták volna, hiszen a napló első számú címzettje a tanár volt. Ha ettől eltekintünk, akkor már vegyes, de inkább negatív képet kapunk az otthoni tanulásról a naplók alapján. *„Itthon tanulni káros.”*⁷ *„Mivel most digitális oktatás folyik, sajnos nem tudunk olyan tartalmasan tanulni, mint az iskolában.”*⁸ E szövegrészlet szintén felnőthangot feltételez, hiszen a gyerekeknek a „tartalmas tanulás” mellett inkább a közös játék, az extrakurrikuláris tevékenység hiányozhatott a legjobban, amely a tanárok szemétől – majdnem – rejtve marad.

Főleg a távolléti oktatás témakörben jelennek meg a gyerekek saját, önálló véleménye a járványkezelésről, hiszen innen vannak saját tapasztalataik.

*„Mi is a véleményem? Szerintem nem kellett volna bezárni az iskolákat, mert ott is lehetett volna távolságot tartani, kevesebb tanítási órával és kevesebb létszámmal, jobban figyelni a rendre, tisztaságra, maszk használatára. Betartani, még jobban az iskolában, amit Győrfy Pál mondott: »Mosdál kezet!« Nekem nehéz a digitális oktatás, jobban szeretem a közvetlen kapcsolatot.”*⁹

Érdekes megemlíteni, hogy a naplók közül csak egy érzékelteti az idő múlását, az otthon töltött hetek sorszámozásával, illetve az ünnepek, mint a húsvét, születésnap és névnap kiemelésével az „unalmas” mindennapok közül:

*„Ezen a héten semmi érdekes nem volt. Tudom, hogy ez nem mond sok mindent, de vannak ilyen unalmas hetek. Egy dolog viszont történt tegnap volt az öcsém névnapja. Kapott egy Activity társasjátékot, amivel nagyon sokat játszottunk”*¹⁰

Véleményem szerint, a koronavírus mindennapi életre gyakorolt hatásait nem az ilyen típusú levéltári források alapján fogják a jövő kutatói vizsgálni, hiszen már mostanra is kiderült, hogy a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltár felhívására a várthoz képest rendkívül alacsony számú kézirat érkezett be, amely számos társadalomtudományi, társadalomszociológiai netán oktatáspolitikai kérdést is fel-

7 MNL-OL-R-385-103

8 MNL-OL-R-385-102

9 MNL-OL-R-385-103

10 MNL-OL-R-385-104

vethet, amellyel a néprajz akkor foglalkozhat, ha erről többféle forrásból származó megszólalások, elemzések, vélemények születnek. Az viszont bátran feltételezhető, hogy a levéltárban található diák naplókhoz hasonló dolgozatok nagy számban léteznek még a tanároknál is elmentve. Természetesen itt nem kerülhető el az a gondolat, hogy ezek vajon miért nem kerültek beküldésre. Milyen diskurzuspolitika, milyen megfontolás-folyamat zajlik (ha zajlik) a pedagógusok körében, ami miatt a felhívásra feltűnően alacsony számú szöveg érkezett be.

Webnapló, közösségi média és az *online karanténnapló*

A *webnapló*, *internetes napló* és a *blog* meghatározása nem egységes a kutatók között ezért Porkoláb Ádám meghatározását használom a továbbiakban. Porkolábnál nem a műfaji meghatározás adja a definíció alapját, hanem inkább a szerzőre hárítja a felelősséget, hogy a blogon (szinonimái webes napló, weblog, webnapló) megjelenő írásait naplónak tekinti-e (Porkoláb 2018: 48). Ez a tág meghatározás teret enged a mostanra erősen megváltozott és diverzifikálódott, illetve az azóta már meghaladott, klasszikus naplószerű blogok egységes vizsgálatára. A „Web 2.0” megjelenése és annak az erősen participatív jellege miatt a klasszikus értelemben vett webnaplók, illetve mellette párhuzamosan a fotóblogok népszerűsége is megcsappan, illetve a helyüket átvette a közösségi média (Porkoláb 2018: 57), mint például az Instagram, Facebook vagy a koronavírus alatt hatalmas népszerűsége szert tevő TikTok. Az alábbi példán keresztül mutatom be a közösségi oldalak naplóként való vizsgálhatóságának egy lehetőségét.

A *KaranTini blog* 2020. április 27-én indult, célja a blog szerkesztőnek – aki a videósnittekből feltételezhetően egykorú a fentebb tárgyalt naplóíró diákokkal –, hogy bemutassa, hogy telik az ő és a családja élete a karantén alatt, természetesen nevesítés nélkül.

„Március óta, azaz mióta kitört ez a Covid örület, dokumentálom mindennapjaimat. Szüleimmel, két bátyámmal és a kutyánkkal egy balatonparti településen élünk. Karanténban. Napi történeteimet, azaz titkos naplómát a Tiktokon találod.”

A blog egyszerre indult a TikTok, az Instagram és a Facebook felületén, formátumából következtethető – 60 másodperc alatti, szerkesztett videóformátum, hangalámondással, taggelésekkel ellátott –, hogy az eredeti célterület és célközönség a TikTok volt, onnan lett tovább osztva az Instagram Facebook felületre a nagyobb közönség elérés érdekében.

Az közösségi média több platformja, mint például az Instagram, értelmezhető (élet)történetmesélésre alkalmas médiumként, ahol a felhasználók feltölthetik – szöveges vagy vizuális tartalomként – a töredezett, rövid, epizodikus életeseményeket, amiket narrálhatnak, szelektálhatnak, rendezhetnek és még törölhetnek is

(Douglas 2018: 5). Ezért számos szülő aggódik, hogy a fiatalok mit osztanak meg az életükről és milyen módszerrel teszik ezt.

Több kutatás is bizonyítja és a KaranTini blog is kiváló példa erre, hogy a fiatal felhasználóknak általában több felhasználói fiókja van, egy a közeli barátoknak, rokonoknak, ahol a követők száma kevesebb, nem cél a népszerűség elérése, ez a fiók kevésbé konstruált ön-reprezentáció és élettörténet-töredékeket tartalmaz, hiszen nem kell tartania a negatív visszajelzésektől. Illetve van egy a nyilvánosság számára, ami tudatosan szerkesztett, általában ezért nem valós idejű, hiszen szerkesztéseken esik át egy-egy bejegyzés (Cardell–Douglas–Maguire 2018: 162). A magánélet többé nem társadalmi norma, a fiatalok a magánéletéről és a közéletéről alkotott fogalmakat nagyon eltérően élik meg, az előző generációkhoz képest, és ennek következtében a magán- és közélet hagyományos elképzelései, meghatározásai elégtelennek bizonyulnak. Ez azt a paradox helyzetet vonja maga után, hogy a bizonyos életszakaszokban a felhasználók az életükről tömeges (túlzott) megosztásra való mutatnak hajlamot, amit rendszerint utólagos szerkesztés, törlés követ, amivel a fiatalkori önmaguk döntéseinek a nyomait próbálják eltüntetni (Douglas 2018: 7). Ez a gyakorlat hasonló ahhoz a szégyenérzethez, amit akkor érzünk, amikor a gyerekkori naplónkat olvassuk vissza.

A KaranTini Blog felépítése egyszerű, de tudatosan szerkesztett. Nem valós idejű napló, körülbelül egy hónapos csúszással kerülnek fel a bejegyzések a TikTok felületre és nem minden egy videó-egy nap felosztással működik, valamikor több videóban mesél el egy viccesebb történetet. A történetek megörökítése a 2020. április 27 és a 2021. június 27 közötti időszakot öleli fel, ezt az időintervallumot 4 „évadra” osztotta fel. Az évadok ránézésre is könnyen megkülönböztethetőek, különböző színű nyitó képpel jelennek meg a felületen. Az első évad a *Karantén Naplóm* címet viseli és 70 bejegyzést tartalmaz, a videók átlagosan 80–165 megtekintettség között mozog. A második évad 2020 nyarát örökíti meg 68 videóban, *Hurrá (itthon) nyaralunk!* címmel, ezalatt a megtekintettség drasztikusan csökkent, átlagosan 50-re. Az őszi iskolakezdéssel egyszerre kezdődött a harmadik, egyben a leghosszabb – 132 videó – évad *Fura Suli 2021* címmel. A negyedik, egyben az utolsó évad a *Vírusirtók* címet viseli, az első beadott oltás tiszteletére. Ez az évad 47 videót számlál. Az évadok előrehaladottságával a megtekintések száma csökkent, a negyedik évad átlagosan 10-40 nézőt számlál. A nézettség drasztikus csökkenése magyarázható a TikTok algoritmusának a működésével, mivel a videók magyar nyelvű naplóbejegyzések, nem csatlakozik semmilyen népszerű, általában gyors lefolyású trendhez, ezért nem jelenik meg a TikTok felhasználók számára személyre szabott *For You* videófolyamában.¹¹

A KaranTini naplóbejegyzései szabadabb szóhasználattal „íródott”, mint az előzőleg tárgyalt naplók, hiszen itt valószínűsíthetőleg nincs olyan kontroll, mint a ta-

11 A For you oldal a felhasználók megnézett, keresett, kedvelt videóinak az összegyűjtött adataiból perszonalizálódott ajánlatait gyűjti össze, majd azokhoz hasonló videókat ajánl fel a felhasználóknak megtekintésre (Schellewald 2021: 1441).

nár és a szülői „hang” se érződik ki a videókból. Ennél az esetben a szabadabb fogalmazás még elvárás is, hiszen közösségi médiában nincs idő, hely, illetve közönség se a körülményes megfogalmazásokhoz. Amivel viszont számolni kell, hogy szinte csak könnyedebb hangvételű, humorosabb élettörténet-töredékek jelennek csak meg ezekben a naplóbejegyzésekben, lévén, hogy a nagyközönségnek szánta a szerző. A rövid videó-formátum (48–60 másodperc hosszúság) igazából nem alkalmas hosszás beszámolókhöz, így a tömör megfogalmazás és töredékesség jellemzi ezeket a bejegyzéseket. Ezek a videók egy-egy rövid szegmensét mutatják be és nem az általános leírását adja az adott napnak, időszaknak. Gyakran reflektál a családon belüli eseményekre, például amikor ellopták a szódásüvegbe kitett pénzüket a szemük láttára és ebből rendőrségi ügy lett vagy a testvéreinek a tanulmányi előmeneteléről is beszámol (KaranTini 2021a). A nemzetközi eseményekre a koronavírushoz köthető híreken túl is, például beszámol – személyes érintettség miatt – az amerikai Dragon űrhajó emberrel való kilövéséről az űrbe (KaranTini 2020a). Az iskolai naplókhoz hasonlóan, a blogon is több videóban megjelenik az online távoktatás, mint téma és mint megoldandó probléma. Érdekesség, hogy KaranTini nem szeretett volna visszamenni az iskolába (KaranTini 2020b). Szintén reflektál a korlátozásokra és azoknak a lassú feloldására, aminek nem örül annyira, mert megszokta, hogy az édesapja otthonról dolgozik és emiatt gyakrabban látja (KaranTini 2020c), míg a család többi része az oltás felvételéig önkéntes karanténban maradnak (KaranTini 2021b), ami szintén jó példa a már említett vírus-szorongásnak. A nagyobb terjedelem és a szabadabb, kreatívabb alkotói lehetőség miatt több témát érint is a KaranTini blog szerzője, illetve más hangszínnel beszél a megegyező narratívákról, mivel nem kell tartania a tanári „szemtől” és relatív névtelenség is védelmet biztosít a számára. Viszont fenntartásokkal kezelem az ilyen típusú naplók fennmaradását, hiszen a webnaplók esetében is láttuk, hogy ezek (sem) örökéletűek, nem minden esetben maradnak fenn az utókor számára.

Összefoglalás

Két eltérő forrástípuson keresztül mutattam be az alsó tagozatos gyermekek élményeit a 2020–2021 évi koronavírusjárvány alatt. A két eltérő forrás két nagyban eltérő elbeszélésmódot mutatott, de mindkettőt kellő forráskritikával kell kezelni. Az tanári nyomásra készült naplók minden esetben azt tükrözik vissza, amit elvárnak a gyerekektől, feltételezhetően kevés kreatív szabadság nem engedélyezi a (szabad) önkifejezést. Míg a másik oldalról a közösségi médiában megjelenő naplók, élettörténet-töredékek bármily múlandók és tiszavirág életűek olykor, legtöbb esetben a pozitívabb, eufemizált, megszépített oldalát mutatja, amit a nagyközönségnek szánunk.

Szakirodalom

Cardell, Kyle – Douglas, Kate – Maguire, Emma

2018 “Stories”: social media ephemeral narratives as memoir. In: Avieson, Bunty – Giles, Fiona – Joseph, Sue (eds.): *Mediating memory: Tracing the limits of memoir*. Routledge, New York, 157–172.

Czifra Béla (szerk.)

2021 *ELEMZÉS. A digitális oktatás tapasztalatainak értékelése*. Állami Számvevőszék, Budapest.

Douglas, Kate

2018 Do young people keep diaries anymore? Instagram as life narrative. *TEXT*. (50) *Special Issue. Life narrative in troubled times*. 1–14.

Gósy Mária

1997 A gyermeknyelv. In: Sipos Lajos (főszerk.): *Magyar nyelv és irodalom*. KERTEK 2000 Könyvkiadó, Budapest. (Elérhetőség: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/pannon-pannon-enciklopedia-1/magyar-nyelv-es-irodalom-31D6/a-nyelvhasznalat-kerdesei-383D/a-gyermeknyelv-gosy-maria-3AC6/>; utolsó letöltés: 2021.10.29.)

Gruwell, Erin

2007 *The Freedom Writer's Diary Teachers' Guide*. Random House Inc. – Broadway Books, New York.

Krekó Péter – Hegedűs Andrea

2021 Koronavírus és dezinformáció: Ördögi kör. Tűszul ejtve. In: Krekó Péter: *Tömegparanoia 2.0. Összeesküvés-elméletek, álhírek és dezinformációk*. Athaneum, Budapest, 243–261.

Patrikarakos, David

2020 *Defending critical communication infrastructures against bot and troll armies in CEE*. (Elérhetőség: https://www.politicalcapital.hu/kereses.php?article_read=1&article_id=2513)

Porkoláb Ádám

2018 *Webnapló és blogbiznisz. A magyar blogoszféra netnyelvészeti vizsgálata tartalomtípusok és nemek alapján*. Lingua Franca Csoport, Pécs.

Schellewald, Andreas

2021 Communicative forms on TikTok. *International Journal of Communication* 15. 1437–1457.

Internetes forrás – KaranTini

2020a https://www.tiktok.com/@karanteen/video/6842346373208100102?is_copy_url=1&is_from_webapp=v1 (utolsó megtekintés: 2021.10.29.)

2020b https://www.tiktok.com/@karanteen/video/6839749079589735686?is_copy_url=1&is_from_webapp=v1 (utolsó megtekintés: 2021.10.29.)

2020c https://www.tiktok.com/@karanteen/video/6839378224590441733?is_copy_url=1&is_from_webapp=v1 (utolsó megtekintés: 2021.10.29.)

2021a https://www.tiktok.com/@karanteen/video/6946992976707046662?is_copy_url=1&is_from_webapp=v1 (utolsó megtekintés: 2021.10.29.)

2021b https://www.tiktok.com/@karanteen/video/6968108585838497030?is_copy_url=1&is_from_webapp=v1 (utolsó megtekintés: 2021.10.29.)

Archivális forrás – Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltár = MNL OL

HU-MNL-OL-R 385-102.

HU-MNL-OL-R 385-103.

HU-MNL-OL-R 385-104.

...cel mai bine ar fi să trimit acest jurnal, dar cum să-l încadrez pe o foaie A5?

Analiza unor jurnale de copii despre experiențele din carantină în Ungaria anului 2020

Realizând situația din timpul pandemiei, Arhivele Naționale Maghiare au publicat un concurs, ca cei care și-au formulat reflexiile în scris sau sub forma unor jurnale pe timp de carantină, să le trimită instituției. Puține manuscrise au fost trimise, iar printre acestea se evidențiază trei jurnale de școlari, scrise de către copii de 10 ani ca și teme de casă și rapoarte obligatorii despre perioada martie–iunie 2020, controlate de către părinți și învățători. În aceste jurnale apar amprentele regulilor de protecție împotriva virusului, frica de virus, avantajele și dezavantajele școlii online. În timp ce jurnalele de copii din social media din perioada respectivă sunt mai puțin controlate de către părinți sau învățători, acestea diferă de jurnalele în manuscris prin tonul utilizat, dar și prin tematica abordată.

...It Would Be Best If I Submitted This Diary, but How to Compress It Into an A5 Page?

Analysis of Children's Diaries on the Experiences of the Hungarian Quarantine in 2020

Recognizing the situation under the coronavirus, the National Archives of Hungary published a call to send reflections, memoirs and diaries written during the quarantine to the institution. Few manuscripts were received for the call, but three school diaries written by 10-year-old children stand out as a homework and report from between March and June 2020, checked by parents and teachers. The diaries show the imprint of the virus protection regulations, the virus anxiety, the advantages and disadvantages of online education. While children's diaries kept on social media are less controlled by parents and teachers, these are different from written diaries mainly in their tone and their subject choices.